

Katrien Smeyers laat nabestaanden op persoonlijke manier afscheid nemen

‘Een ritueelbegeleider doet meer dan alleen een tekst voorlezen’

Rituelen hebben Katrien Smeyers (38) altijd gefascineerd. Lang voor ze uitvaartbegeleider wilde worden, schreef ze voor vrienden en familie teksten voor doopsels, lentefeesten en begrafenissen. Toen haar grootvader, met wie ze een hechte band had, stierf, wist ze haar verdriet en pijn op treffende wijze op papier te zetten. ‘De begrafenisondernemer zei me dat hij onder de indruk was. Of ik daar beroepsmatig niet iets mee wilde doen? Dat was het zaadje dat geplant werd’, glimlacht Katrien. Ze voelde wel iets voor uitvaartmedewerker, maar het juridische en administratieve aspect sprak haar minder aan. Toen kwam ze terecht bij de Nederlandse organisatie Het Moment, die sinds dit jaar ook in Antwerpen de opleiding Ritueelbegeleider bij Afscheid geeft. ‘Een ritueelbegeleider is niet gebonden aan de uitvaartliturgie van de katholieke kerk. Dit maakt dat je veel vrijer bent in de opbouw van een afscheidsplichtigheid. Ik zorg voor de inhoudelijke kant van niet-kerkelijke uitvaarten, in het crematorium of op om het even welke plek. Terwijl een begrafenisondernemer de organisatorische kant op zich neemt, verpersoonlijk ik de viering met teksten, muziek en voorwerpen. Ik beschouw mezelf meer als de regisseur van een overgangsrutueel, waarbij de nabestaanden de kans krijgen afscheid te nemen op een manier die ze zelf willen of die de overledene voor ogen had. Samen gaan we op zoek naar een thema, een levensfilosofie of een karakteristiek trekje van de gestorvene als uitgangspunt voor de dienst.’

Hoe ga je concreet te werk?

Als mensen me bellen voor een afspraak, ga ik het liefst bij hen thuis langs. Die eerste indruk is ontzettend belangrijk, je ziet hoe ze wonen, welke foto’s er aan de muur hangen. Die sfeer kan bepalend zijn bij het uitschrijven

© Lisa Develtere

De vraag naar niet-religieuze uitvaarten kent een blijvende stijging in Vlaanderen. Het is immers niet omdat de kerken leeglopen dat er geen behoefte meer is aan overgangsrituelen. Katrien Smeyers, die de opleiding tot Rituelenbegeleider in Antwerpen volgt, helpt mensen in hun zoektocht naar andere manieren van afscheid nemen.

van het ritueel. In een eerste gesprek ga ik na wie de overledene was en wat die betekend heeft voor de nabestaanden. Samen gaan we op zoek naar een centraal thema. Bij een sportieve dame die marathons liep, doken de eigenschappen die nodig zijn om een marathon te kunnen lopen op in elke levensfase: de discipline, de zorg voor zichzelf en anderen, de intensiteit waarmee ze leefde. De viering deelden we in als een marathon. In plaats van de klassieke bidprentjes koos de familie ervoor om een veelvoud te laten maken van de medaille die symbool stond voor het leven van de vrouw. Het is mijn streefdoel om iedereen die wil meewerken zo actief mogelijk te be-

trekken. Het gevolg is dat de nabestaanden in die dagen voor het afscheid samenwerken en hun emoties en verdriet delen. Ik maak een schema zodat iedereen weet wanneer wat verwacht wordt.

‘Afscheid nemen is soms makkelijker dan je denkt.’

Het is dus meer dan gewoon een tekst voorlezen.’

Wat als mensen minder creatief zijn of de kracht niet vinden om zelf een tekst te schrijven?

‘Ik heb een aantal standaardschema’s die kunnen helpen als mensen zelf geen

inspiratie hebben. Toen mijn grootvader stierf, stelde ik met neven en nichten een tekst op over de verschillende bompas die hij voor ons was: voor mij was hij de bompas die me meenam naar zee, voor mijn zus de opa die altijd een zak vol koekjes bij had, voor mijn neef was hij bompas bimbam, omwille van de grote klok bij hem thuis. Als een jonge ouder overlijdt, deel ik kaartjes uit aan vrienden en familie met de vraag of ze daar tijdens de viering een herinnering aan willen toevertrouwen. Achteraf haal ik die kaartjes op, stop ze in een doos en geef die aan de kinderen. Die kaartjes geven hen een beeld van hoe hun mama of papa was voor anderen. Als je op-

groeit, krijg je vanzelf de straffe verhalen uit de jeugd van je ouders te horen, maar bij kinderen die een ouder verliezen ontbreekt dat stukje geschiedenis.’

Waarom zouden mensen eerder voor jou dan voor een traditionele uitvaartbegeleider moeten kiezen?

‘Ik merkte dat mijn rouwverwerking begon toen ik bezig was met de teksten voor mijn grootvader. Door mijn emoties op papier te zetten, heb ik hem kunnen loslaten. Afscheid nemen op je eigen manier werkt louterend en helend en dat is belangrijk voor het kunnen loslaten. Onlangs kreeg ik telefoon van mensen die eerst voor een religieuze uitvaart hadden gekozen. Na een half jaar werden ze gewaar dat ze bleven worstelen met het afscheid. Op hun vraag heb ik samen met hen een afscheidsritueel gehouden om dat moment opnieuw te markeren. Omdat er bij een begrafenis veel komt kijken, blokken veel mensen hun emoties af. Je moet een persoon ook kunnen loslaten in liefde, los van het financiële en het administratieve.’

Wat leer je uit je gesprekken met mensen die afscheid nemen?

‘Dat het belangrijk is om nu al tegen mensen te zeggen dat je hen graag ziet. Minstens even belangrijk is het om na te denken over de manier waarop jij ooit afscheid wil nemen. Uit gesprekken met palliatieve patiënten leerde ik dat afscheid nemen soms makkelijker is dan we vaak denken. Waar ze vroeger bang waren voor de dood, hebben ze zich nu bij hun lot neergelegd. Die berusting maakt dat ze zonder angst intens van hun laatste uren genieten. Het is aan de mensen die overblijven om afscheid te nemen. De dood en het afscheid zijn onvermijdelijk, de manier waarop is wél een keuze.’

Je kan Katrien Smeyers contacteren via haar website:

www.tussen-hemel-en-aarde.com.

Kerken krijgen nieuwe bestemming

De leegloop van onze kerken is een bekend feit. Dat heeft natuurlijk ook zo zijn gevolgen voor ons religieus patrimonium. Steeds meer kerken komen leeg te staan of worden verkocht en krijgen een andere bestemming.

Luxehotel

Hotelketen Martin's Hotels opende in de Karmelietenstraat in Mechelen een uniek hotel, dat werd gebouwd in de voormalige kerk en in een deel van het klooster van de Minderbroeders. De kerksfeer werd bij de herbestemming maximaal behouden. Volgens de keten is Hotel Paters-

hol met 56 hotelkamers verdeeld over vijf verdiepingen in de kerk, uniek in de wereld. De kerk werd in 1999 samen met het aanpalende klooster verkocht aan de Mechelse bouwfirmas IBO. Die verbouwden het klooster reeds tot woonerf en burelen, de tuin werd een stadsparkje.

Parking

De Sint-Jozefskerk aan het Erasmusplein in Leuven werd tussen 1860 en 1870 gebouwd. De indrukwekkende neogotische stijl was vooral bedoeld om het dalende kerkbezoek een halt toe te roepen. Stilaan groeide de Sint-Jozefskerk uit tot een klein bede-

vaartsoord. Maar die traditie stierf langzaam uit en de kerkdiensten in Sint-Jozef werden al in 1966 stopgezet. In de jaren 70 werd de kerk omwille van instortingsgevaar gesloopt. Nu vind je op de plaats waar vroeger de kerk stond de universiteitsparkeerplaats van de Faculteit Letteren.

Danstempel

In de Stassartstraat 18 in Elsene opende twee jaar geleden een luxediscotheek zijn deuren in een verbouwde, Anglicaanse kerk. In de kerk werden een dansruimte, loungebar, event hall en restaurant ondergebracht. De indeling werd groten-

deels behouden, maar het religieuze interieur werd helemaal gesloopt om er een hedendaagse, strakke en moderne look aan te geven.

Funerarium

De Sint-Augustinuskapel in Bellegem werd vroeger gebruikt als hulpkerk van de Sint-Amandusparochie. In 2007 besloot het bisdom de kapel te verkopen. De lokale begrafenisondernemers Colette Planckaert en haar zoon Randy Couckuit kochten het pand en verbouwden het tot een modern funerarium. Om de neutraliteit te vrijwaren, werd wel het kruis van de toren gehaald.

© Spirito Maritini

In de Anglicaanse kerk in Elsene huist nu een luxediscotheek.

Colofon:

Deze krant is een extra bijlage bij Het Laatste Nieuws van 29 oktober 2012.

Samenstelling: dPP Editing - Nele De Meyer
Vormgeving: Karel Lauwers
Teksten: Nele De Meyer, Caroline Stevens, Bo Vanluchene
Foto's: Lisa Develtere, Steven Richardson
Account manager: Sophie Moerenhout, Tel. 02/454.29.63, Sophie.moerenhout@persgroep.be
Business manager: Martine Vleeschouwers, Tel. 02/454.29.21, Martine.vleeschouwers@persgroep.be
Drukkerij: Eco Print Center, Brandstraat 30, 9160 Lokeren
Verantwoordelijke uitgever: Christian Van Thillo, Brusselsesteenweg 347, 1730 Asse.

Sales
 053/82.50.54
 0479/99.87.96

DE RAS
 IMPORT

DE RAS IMPORT
 Uw vertrouwen meer dan waard...
 Neem een kijkje op onze nieuwe website
www.derasimport.be

Officieel verdeler van
Indusauto, Nilsson & Federal Coach

Lincoln MKT Hearse